

Liza Marklund

IJzer en bloed

Annika.11

2016

Uitgeverij XL

Zoetermeer

Maandag 1 juni

Dit was het laatste lichaam.

Het was een overweldigend gevoel, een soort afscheid, hij zoog het in zich op, liet het ruisen van de boomtoppen door zijn wezen gaan.

De plek was mooi op zijn eigen kale en pretentieloze manier, in de loop van de tijd was hij bijna sacraal geworden: de morenegrond, de gloed in de stammen van de afgestorven dennenbomen, de berk met zijn muizenoren.

Acht hadden ze er hier achtergelaten, dit was het negende. Hij herinnerde ze zich allemaal nog, niet eens zozeer hun gezicht als wel hun toon, hun frequentie, de vibratie die hun levensader geweest was.

Nu was het afgelopen.

Het laatste lichaam.

Hij keek erop neer.

Spijkerbroek en gymschoenen, blouse, riem, bruin jack. Een prachtexemplaar van de homo sapiens, hij had de gelegenheid gehad om deze te leren kennen, ze waren een poos met elkaar omgegaan. Mooie kleding, van de soort waar hij zelf van hield. Het had hem soms verdriet gedaan dat hij gedwongen was zich ervan te ontdoen, al die leuke persoonlijke bezittingen, hij die opgegroeid was met spaarzaamheid, die geleerd had op een bescheiden en verantwoordelijke manier om

te gaan met de middelen van Moeder Aarde.
Hij keek op naar de hemel. Die hing zo laag hier bij de poolcirkel, de wolken zweefden vlak boven de hoofden van de mensen, streken langs hun wenkbrauwen. Binnenkort zou de zon niet meer ondergaan, niet voordat de kou in de herfst de blaadjes van de bomen knaagde en de Russische winter vanuit het oosten binnenstroomde.

Hij treurde om zijn broer.

Hun hele leven waren ze een en dezelfde geweest, elkaars spiegelbeeld, hadden ze hun gedachten en gevoelens gedeeld, maar nu voelde hij de kloof. Hij hield zich op de hoogte van de ontwikkelingen in de strengbeveiligde rechtszaal, maar hij werd gekweld door de eenzaamheid, en hij was geen goede martelaar.

Zorgvuldig veegde hij het slachtpistool af aan het mos. Hij moest de pijn kunnen delen.

‘Je bent ingestort’, zei de psycholoog. ‘Wat is er precies gebeurd?’

Annika schoof in haar stoel heen en weer, ze voelde zich te mager en hoekig voor het logge meubelstuk. Ze hield de armleuningen vast om niet weg te zinken, merkte dat haar handpalmen klam waren. Hoevelen hadden er hier vóór haar met het koude zweet in hun handen gezeten? Hadden hun angstzweet in het grove textiel achtergelaten?

Haastig trok ze haar handen van de leuning en balde ze samen op haar schoot.

‘Ik ben zowel bij de huisarts als bij de bedrijfsarts geweest en ze hebben me helemaal binnenstebuiten gekeerd, fysiek mankeert er niks aan me... Jimmy, met wie ik samenwoon, vond dat ik hiernaartoe moest.’

‘Dus het is niet je eigen besluit geweest?’

De vraag klonk niet beladen, er klonk geen kritiek in door. Annika wierp een snelle blik op de vrouw aan de andere kant van de houten tafel: haar gezicht was even neutraal als haar stem en kapsel. Wat zou er eigenlijk in haar omgaan? Vond ze het bespottelijk dat Annika een afspraak gemaakt had? Dat ze de plek van iemand anders innam, die hem wél nodig had? Of was ze gewoon blij met de inkomsten?

Annika stak haar hand uit naar het glas water op tafel.

Ernaast stond een doos met tissues, was het soms de bedoeling dat ze ging zitten snotteren? Deed iedereen hier dat? En als ze niet huilde, was dat dan fout?

‘Ik moest iets doen, voor de kinderen. Ik maak ze bang. Of beter gezegd: die ene keer deed ik dat.’

‘Toen ze je tijdens een paniekaanval aantroffen?’

Annika verschoof weer in haar stoel, haar benen voelden loodzwaar, haar rug was stijf als een plank. Het lukte niet om een prettige houding te vinden, ze gaf het op en probeerde zich te ontspannen.

‘Kun je iets meer over die aanval vertellen?’

Het licht van de plafonddlamp weerkaatste in de brillenglazen van de psycholoog, voor haar was dit een heel gewone dag op het werk, misschien ging ze straks lasagne eten als lunch, een ommetje maken, de was bij de stomerij ophalen.

‘Ik... Het is in de hal gebeurd. Ik zakte zomaar in elkaar, kon geen lucht meer krijgen, het werd zwart voor mijn ogen... Serena en Jacob – dat zijn de kinderen van Jimmy – kwamen net op dat moment thuis uit school en... nou, die hebben dus een ambulance gebeld.’

Ze nam nog een slokje water, het smaakte lauw en wrang.

‘Ze kwamen met een brancard en alles aanzetten, maar ik heb ze natuurlijk weer weg moeten sturen.’

‘Omdat je wist wat er aan de hand was?’

Het donker, dat zich net buiten je blikveld bevond,

schaduwen die om je heen joegen, die je de adem, het gehoor en het bewustzijn ontnamen; ze waren niet gevaarlijk, niet gevaarlijk, niet gevaarlijk, ze gingen weer weg, je ging niet dood. Je voelde dat je handen gingen tintelen, je ogen gingen prikken, dat je hoofd achteroverklapte, je benen verslaptten; je kreeg geen lucht meer, en dan volgde het donker, dat je opslokte zodat je viel en maar bleef vallen. Het was niet gevaarlijk, je ging niet dood, tot nu toe was dat in elk geval niet gebeurd.

Ze schraapte haar keel.

‘Er is niks mis met me. Ik ben kerngezond.’

‘Weet je wat een paniekstoornis is?’

Ja, ze had beschaamd, stiekem gegoogled. Normale, gezonde mensen lieten zich niet door duisternis en spoken beheersen.

‘Maar inmiddels is mijn leven weer op orde, op het moment voel ik me totaal niet slecht. Ik heb helemaal geen angsten, het klopt niet.’

‘Je kunt heel goed angsten hebben zonder dat je dat weet’, zei de psycholoog. ‘Veel mensen denken dat het een hartinfarct is als ze een paniekaanval krijgen en gaan naar de Eerste Hulp.’

‘Maar hoe komt het dat het erger geworden is?’

‘Dus je vindt dat de aanvallen heftiger geworden zijn?’ Annika keek door het raam naar buiten. Het had de hele ochtend geregend, er gleden nog steeds aarzelend

wat druppels over de ruit, misschien was het inmiddels gestopt, in elk geval bijna.

‘Ik begrijp het echt niet, ik heb het nog nooit zo goed gehad. Ik... We hebben een supergoede relatie, het gaat prima met de kids, ik heb het naar mijn zin op mijn werk, mijn ex-man gedraagt zich keurig. Ik ben zelfs vriendinnen geworden met Sophia, de vrouw waarmee hij me ooit bedrogen heeft...’

‘Heb je zelf enig idee waar het door komt?’

Een plotselinge woede; moest ze zélf met alle antwoorden aankomen? Waar betaalde ze eigenlijk voor?

Annika voelde haar kaken verstrakken.

‘Je vader is overleden toen je een tiener was’, ging de psycholoog verder, terwijl ze door haar papieren bladerde. ‘Had je een goede band met hem?’

Jaja, nu moest ze haar jeugd gaan herkauwen. Annika streek met haar handen over de zijkanten van haar broek.

‘Maar dat is immers al zo lang geleden, meer dan twintig jaar...’

Er viel een stilte in de kamer. Buiten dreunde het verkeer. De tissues die uit de kartonnen doos staken bewogen door een onmerkbaar zuchtje wind. De bekleiding van de stoel kriebelde in haar rug.

‘Je moeder leeft nog wel? Hoe is je relatie met haar?’

Annika keek op haar horloge.

‘Hoelang moeten we nog? Wanneer mag ik weg?’

De psycholoog leunde naar achteren, zou de rugleuning bij haar ook kriebelen?

‘We kunnen nu stoppen, als je dat wilt.’

Annika bewoog niet, voelde zich opeens loodzwaar, werd ze eruit gegooid? Terwijl zij zelf deze afspraak gemaakt had? Voor elfhonderd kronen per uur nog wel?

‘Wilt u dat ik vertrek?’

De psycholoog wierp een blik op de klok aan de wand.

‘Er is nog tijd over’, antwoordde ze. ‘Je besluit zelf of je wilt blijven of niet.’

De kamer kromp ineen, drukte tegen haar achterhoofd; was ze niet hier om hulp te krijgen? Begeleiding?

De vrouw glimlachte naar haar.

‘Ik wil graag dat je blijft.’

De verkeersgeluiden stierven weg. Waar had ze naar gevraagd? Naar haar moeder, Barbro?

Annika verzamelde moed, het donker kolkte achter haar.

‘Ze... Mijn moeder houdt niet van me.’

‘Waarom denk je dat?’

‘Vanwege mij moesten ze trouwen, mijn moeder kon niet met haar kunstopleiding beginnen. Dat heeft ze me nooit vergeven.’

De psycholoog keek haar een tijdje zwijgend aan, bestudeerde toen haar aantekeningen.

‘Je hebt een zus, Birgitta...? Hebben jullie goed contact?’

Annika probeerde te glimlachen.

‘Toen ze een kind kreeg, ben ik daar via Facebook achter gekomen; ik wist niet eens dat ze zwanger was.’

‘Is jullie relatie altijd zo geweest?’

‘We hebben onze hele kindertijd samen op één kamer geslapen, maar nu weet ik niet eens waar ze woont.’

De psycholoog knikte en maakte een aantekening op haar notitieblokje.

‘Bij het invullen van het formulier heb je onder “Overige gegevens” geschreven dat je vijftien jaar geleden voor een misdrijf bent veroordeeld. Zou je daar iets meer over willen vertellen?’

De kamer begon weer te krimpen, het donker streek langs haar achterhoofd.

‘Dood door schuld. Ondertoezichtstelling voor een periode van twee jaar. Mijn vriend, Sven. Het was... een ongeluk, zou je kunnen zeggen...’

De woorden weergalmden in de kleine ruimte. De psycholoog reageerde niet. Ze zat nog steeds in haar stoel aan de andere kant van de kleine tafel, haar benen over elkaar en haar handen gevouwen op haar schoot.

‘Wat voel je als je hierover praat?’

Er kwam een piepton in Annika’s hoofd, een hoog, doordringend geluid vanuit het niets, ze moest luider gaan praten om zich verstaanbaar te maken.

‘Niets speciaals. Vijftien jaar, dat is lang geleden.’